

ชื่อเรื่อง	การศึกษาศักยภาพการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ในจังหวัดเชียงใหม่: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อุทยาน แห่งชาติดอยผ้าห่มปก อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และอุทยาน แห่งชาติห้วยน้ำดัง
ผู้ศึกษาค้นคว้า	ณัฐพล ปาลกะวงษ์ ณ อยุธยา
ที่ปรึกษา	ดร.กาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและ การท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552
คำสำคัญ	สุขาภิบาลแหล่งท่องเที่ยว

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจสภาพสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยาน
แห่งชาติในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอย น้ำเสีย ห้องน้ำห้องส้วม น้ำดื่ม น้ำใช้
การสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลที่พักอาศัย และค้นหาปัญหาแนวทางแก้ไข โดยใช้วิธีการ
สอบถามนักท่องเที่ยว และผู้ที่เคยเดินทางเข้ามาใช้บริการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ทั้ง 4 แห่ง รวมไปถึง
ถึงการบันทึกภาพถ่าย ในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม 2552 – กุมภาพันธ์ 2553 พบว่า สภาพโดยรวม
ของการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมด้านที่พักอาศัย ห้องน้ำห้องส้วม น้ำเสีย ขยะมูลฝอย อาหาร น้ำดื่ม
และน้ำใช้อยู่ในเกณฑ์ดี สำหรับที่พักอาศัยและสถานที่สำหรับกางเต็นท์ ทุกอุทยานแห่งชาติ มี
ปริมาณพอเพียง สะอาด มั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย ด้านการสุขาภิบาลห้องน้ำห้องส้วม ส่วน
ใหญ่พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานส้วมสาธารณะของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ทั้งสาม
ประการคือ สะอาด เพียงพอ และปลอดภัย เว้นแต่บางห้องบางพื้นที่ไม่มีสบู่ล้างมือพร้อมให้ใช้
พบว่าทุกอุทยานแห่งชาติ มักใช้วิธีผ่านการบำบัดในบ่อซึมบ่อเกรอะก่อนระบายให้ซึมลงดินต่อไป
แต่บางที่พบน้ำเสียไหลลงบ่อซึมบ่อเกรอะ เนื่องจากการใช้งานมากและขาดการดูแลเอาใจใส่ ด้าน
การสุขาภิบาลขยะมูลฝอย พบว่าทุกอุทยานมีการแยกประเภทขยะ ตั้งอยู่ในที่เหมาะสม และ
สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังพบปัญหาอยู่บ้างเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยลงถัง และ
ปัญหาขยะล้นถัง มักพบมากในช่วงเทศกาลวันหยุดติดต่อกันหลายวันที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวน
มาก ด้านการสุขาภิบาลอาหาร พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการผ่านการอบรมกิจกรรมอาหาร
สะอาด รสชาติอร่อยของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้รับป้ายอาหารสะอาด รสชาติอร่อย
(Clean Food Good Taste) มีเพียงบางร้าน บางพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติบางแห่ง ยังอยู่ใน

ระหว่างดำเนินการเข้าร่วมกับกิจกรรมนี้ ด้านน้ำดื่ม พบส่วนใหญ่บริโภคน้ำดื่มบรรจุขวดที่มีเครื่องหมายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยารับรอง สำหรับน้ำใช้นั้นมาจากแหล่งน้ำซับน้ำซึมตามธรรมชาติ นำมาผ่านระบบการปรับปรุงคุณภาพน้ำ แต่เนื่องจากขาดผู้มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการควบคุมดูแลระบบอย่างต่อเนื่อง จึงยังพบปัญหาน้ำใช้มีกลิ่นเหม็น อุปกรณ์วัสดุก๊อกน้ำรั่วซึม โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขให้หมดไปได้ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลรักษาให้มากขึ้น ทั้งในแง่ของการมอบหมายผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และเพิ่มความถี่ของการบำรุงรักษาให้พอเพียงต่อความต้องการ

